

БАНК АҲБОРДУНОМАСИ

Банк ходимлари ва тадбиркорларнинг ҳафталиқ газетаси

ISSN 2010-6602

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер килинг.

1995 йил январдан бошлаб нашр этилмоқда

№48 (1175), 2018 йил 29 ноябрь

Банк тизимини ривожлантириш бўйича долзарб вазифалар белгилаб олинди

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 22 ноябрь куни банк тизимини ислоҳ қилиш ва банкларнинг молиявий барқарорлигини мустаҳкамлаш, ҳудудлар ва тадбиркорликни ривожлантиришда тижорат банклари ролини ошириш масалаларига багишинган видеоселектор йигилиши бўлиб ўтди.

Кредит ишлаб чиқариш ва инфратузилмани ривожлантириш, тадбиркорлик фаолиятини кўллаб-куватлашда зарур манба ҳисобланади. Бўш маблағларни жалб қилиб, уларни кредит сифатида тадбиркор ва инвесторларга тақдим этадиган тижорат банклари иқтисодий жараёнларда муҳим ўрин тутади.

Бу борада кўрилган тизимли чоралар натижасида охирги икки йилда банклар томонидан инвестиция лойиҳаларини кредитлаш кўлами сезиларли даражада көнгайиб, кредит портфели ҳажми 3,2 баробар ошиди. Ҳудудларни ривожлантириш дастурлари доирасида 6 минг 400 та лойиҳа учун 27 триллион сўмлик кредит ажратилди.

Йигилишда банк тизимида ижобий натижалар билан бирга, қатор муаммолар ҳам борлиги қайд этилди. Жорий йилда Президентнинг Виртуал ва Халқ қабулхоналарига банк соҳаси бўйича 24 мингдан зиёд мурожаат бўлгани шундан да-лолат беради.

Видеоселекторда муаммоли кредитлар масаласи муҳокама қилинди. Бундай кредитлар жами кредитларнинг 1,8 фоизидан кам бўлса-да, йил бошига нисбатан ошгани қайд қилинди. Ҳудудлар кесимида муаммоли кредитларнинг 76 фоизи Тошкент шаҳрига, 5 фоизи Қашқадарё, 3 фоизи Бухоро вилоятiga тўғри келади.

(Давоми 2-бетда.)

Ҳар бир давлатнинг иқтисодий юксалишида аҳолининг молиявий саводхонлиги муҳим ўрин тутади. Айниқса, замонавий банклар тақдим этा�ётган хизматлар бўйича аҳолини хабардор этиш ва улар иштирокини таъминлаш банклар равнақи учун муҳим саналиб, асосий даромад манбаи бўлиб хизмат қилиди.

Банкларнинг молиявий жиҳатдан бақувват бўлиши эса, кўплаб соҳалар ривожига туртки бўлиши сир эмас. Шу боисдан ҳам мамлакатимизда молиявий оммабоплик ва саводхонлик бўйича миллий стратегияни ишлаб чиқиш ва халқаро тажрибаларни ўрганиш, чет эл банклари томонидан эришилган ютуқларни амалиётга татбик этиш борасида дадил қадамлар ташланмоқда. Ўзбекистон Республикаси Марказий

Монетар сиёсатнинг 2019 йил ва 2020-2021 йилларга мўлжалланган асосий йўналишлари тасдиқланди

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкида Марказий банк раиси Мамаризо Нурмуратов бошчилигига банк Бошқарувининг очик йигилиши бўлиб ўтди. Унда Монетар сиёсатнинг 2019 йил ва 2020-2021 йиллар даврига мўлжалланган асосий йўналишлари кўриб чиқилди ва тасдиқланди.

Марказий банк раисининг келтиришича, мамлакатимизда олиб борилаётган кенг ислоҳотлар негизида янги иш ўринлари яратишни тезлаштириш, хусусий секторни янада ривожлантириш ва "очик иқтисодиёт" сиёсатини юритиш учун шароритлар яратиш, аҳоли турмуш фаровонлигини ошириш каби мақсадлар турибди. Шу нуқтаи назардан, Марказий банкнинг асосий вазифаси – нархлар барқарорлигини таъминлаш орқали макроиктисодий барқарорликни кўллаб-куватлашадир. Аммо ички нархлар барқарорлигини таъминламасдан туриб, иқтисодий ислоҳотларнинг реал натижаларини кўришимиз қийин, дея таъкидлади у ўз сўзида.

Жорий йилдаги пул-кредит сиёсати, шу жумладан, валюта сиёсати соҳасида амалга оширилаётган кенг қамровли тадбирлар мамлакатда тадбир-

корлик билан шугулланиш, бизнес юритиш учун иқтисодий шароитларни тубдан ўзгаришиш имконини бермоқда.

Хусусан, мўтадид пул-кредит сиёсатининг юритилиши инфляция даражасига монетар омиллар таъсирининг пасайишига олиб келди.

Хукуматнинг пул-кредит сиёсати билан ўзаро уйғунлиқда амалга оширилаётган чора-тадбирлар ички бозордаги товарлар нархининг кескин ўсиши ва инфляция босимининг олдини олиш имконини берди. Шунга қарамасдан, иқтисодиётда инфляция босими кутилмалари сақланиб келаётгандаги ушбу йўналишдаги амалий чораларни 2019 йилда ҳам изчил давом эттириш заруратини белгилайди.

(Давоми 2-бетда.)

Молиявий саводхонлик – тараққиёт гарови

банки томонидан ўтказилган "Молиявий оммабоплик ва саводхонлик – барқарор иқтисодий ривожланыш омиллари сифатида" мавзусидаги халқаро анжуман ҳам бунинг яққол далили бўлди.

Мазкур халқаро тадбирда Жаҳон банки аъзолари, Осиё тараққиёт банки, Европа тикланиши ва тараққиёт банки каби халқаро молия ташкилотлари, республика Марказий банки раҳбарияти, вазирликлар ва идоралар ҳамда тижорат банклари вакиллари иштирок этди.

(Давоми 3-бетда.)

ИСЛОҲОТЛАР ЙЎЛИДА

Банк тизимини ривожлантириш бўйича долзарб вазифалар белгилаб олинди

(Давоми. Бошланиши 1-бетда.)

Шунингдек, ҳокимликлар ва тармоқлар томонидан айрим лойиҳалар пухта ишлаб чиқилмагани оқибатида бир қатор объектлар ўз вақтида ишга тушибагани ва кредитлар қайтиши чўзилаётгани кўрсатиб ўтди. Жумладан, Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Жиззах, Сурхондарё вилоятларида ва Қарақалпогистон Республикасида кредит маблағлари ажратилган айрим инвестиция лойиҳалари ҳалигача бошланмагани танқид килинди.

Үй-жой фондини таъминлараш ва турар жой биноларини барпо этишга қайтириш манбалари ва имкониятлари тўлиқ ўрганилмасдан кредит ажратилиши натижасида умидсиз қарслар кўлаймоқда. Масалан, хусусий уй-жой муклодорлари ширкатлари ва кўп қаватли ўй-жойлар қурилиши бўйича катта миқдорда муаммоли кредитлар мавжуд. Улардан энг кўпи – Тошкент шаҳрида 32 миллиард сўм, Қашқадарё

вилоятида 27 миллиард сўм, Андижон вилоятида қарийб 20 миллиард сўм ва Бухоро вилоятида 14 миллиард сўмдир.

Давлатимиз раҳбари муаммоли кредитларни қайтириш банкларнинг имкониятларини янада кенгайтириши, уларни ундириш бўйича банклар, карздор корхоналар, компания ва уюшмалар, ҳудудлар раҳбарлари биргаликда иш олиб бориши зарурлигини таъкидлади.

Банкларнинг кредит учун ресурслар жамлашдаги фаолиги ҳам етарли эмас. Аҳоли ва юридик шахсларнинг бўш маблағларини банд депозитларига, биринчи навбатда, муддатли ва жамғарип бориладиган депозитларга жалб килиш банкларнинг молиявий барқарорлгини мустаҳкамлаш имконини беради.

Президентимиз тижорат банклари томонидан ҳалқаро молия институтлари кредит линияларини янада

да кўпроқ жалб этиш ва уларни тўлиқ ўзлаштиришини фаоллаштириш лозимлигини қайд этди.

Тижорат банклари устав капитали асосан давлат улуши ҳисобига оширилиб, хусусий сектор маблағлари деярли йўналишилмагани жиддий танқид қилинди.

Ўтган иккى йилда давлат томонидан банкларнинг капиталига қарийб 1 миллиард доллар миқдорида маблағлар ажратилган. Кўрилаётган чора-тадбирларга қарамасдан давлат улушига эга деярли барча банклар, жумладан, "Кишилоқ курилиш банк", "Ўзсаноаткурилишбанк", "Асака" банк, "Агробанк", "Микрокредитбанк", "Алоқабанк" ва "Ипотека-банк" устав капиталида жисмоний ва юридик шахсларнинг акциялари улуши кескин камайган. Шунинг учун хусусий сектор маблағларини банкларнинг устав капиталига фаол жалб этиш кераклиги таъкидланди.

Йигилишда тижорат банкларининг кузатув кенгашлари банкларнинг стратегик ривожланиш йўналишларини белгилаш ва фаолиятини яхшилаш бўйича кутилганидек ишламаётганига эътибор қаратилиб, Марказий банк, Иқтисодиёт вазирлиги давлат тасарруфидаги банкларнинг кузатув кенгашлари фаолиятини танқидий ўрганган ҳолда, улар таркибини тубдан қайта кўриб чиқиши ва самардорлигини ошириши бўйича кўрсатма берилди. Мамлакатимиз молия муасасалари фаолиятини такомиллашириш учун хориждан юкори малакали мутахассисларни жалб этиш вазифаси кўйилди.

Давлатимиз раҳбари тадбиркорликни ривожлантириш, аҳолини иш билан таъминлаш максадида микрокредитлар ҳажмини кескин ошириш, уларни ажратиш тартибини соддалаштириш зарурлигини таъкидлади.

Йигилишда муҳокама қилинган масалалар юзасидан мутасадидларнинг ахборотлари эшлилди.

ЎзА

Монетар сиёсатнинг 2019 йил ва 2020-2021 йилларга мўлжалланган асосий йўналишлари тасдиқланди

(Давоми. Бошланиши 1-бетда.)

– Биламизки, инфляция даражасини паст кўрсаткичда бўлишига эришиш нафақат аҳоли даромадларининг товар ва хизматлар сотиги олиш қобилиятини саклаб қолишига, ижтимоий барқарорликни таъминлашга бўлган қулай инвестицион мухитни шакллантириша ҳам хизмат қиласи. Бошқача айтганда, янги иқтисодий шароитда биз пул маблағларини бир шаклдан бошқа шаклга, яъни аҳоли ва хўжалик юритувчи субъектларнинг жамғармаларини узоқ муддатли инвестицияларга айлантириши кўзда тутивчи механизми янтиш борасида ишламизиз керак. Бу эса, Президентимизнинг яқинда бўлиб ўтган видеоселектор йигилишида "иқтисодиётни ривожлантириша аҳоли жамғармаларини инвестиция шаклида ҳаракатга келтириш, одамларда тадбиркорлик ҳиссисини кучайтириш" борасида белгилаб берган вазифалар ижросини таъминлашда муҳим аҳамияти касб этиди, – деди Марказий банк раиси.

Ички бозордаги нархлар барқарорлгини таъминлаш ва инфляция даражасининг паст кўрсаткичларига эришиш учун монетар ва номонетар характеристега эга бўлган таваккалчиликларнинг олдинги олиш 2019 йилда пул-кредит сиёсати соҳасидаги устувор вазифалардан бири бўлиб қолади.

Шу муносабат билан, 2019 йилда:

– бозор механизмларидан самарали фойдаланган ҳолда қатъий пул-кредит сиёсатини давом эттириш, ички нархлар барқарорлгинига ва инфляция даражасининг паст кўрсаткичига эришиш;

– банк тизими ликвидиллилек даражасини тизими тартибга солишига йўналтирилган пул-кредит операцияларини доимий такомиллаштириб бориш;

– монетар ва солиқ-бюджет сиёсатининг ўйғунлашувини таъминлаш, қабул қилинаётган қарорларнинг шаффофлигини ошириш ҳамда аҳоли ва хўжалик юритувчи субъектлар билан мулодот ўрнатиш, ахборот-коммуникацион каналлардан кенг фойдаланиши;

– молия бозорининг янада ривожланиши учун қўшимча суръат бериши ва илғор ахборот технологияларидан кенг фойдаланган ҳолда молиявий инфратузилмани янгидан шакллантириш масалалари банк тизимини янада ривожлантириш максадида асосий эътибор илғор ҳолқаро тажрибага таянган ҳолда, тизими асосда банк назоратининг янги механизимларини жорий этиши ва уларнинг молиявий барқарорлгини янада мустаҳкамлашга, ахборот технологияларини кенг татбиқ этиши ва унинг очиқлигини таъминлаш орқали замонавий банк хизматларидан фойдаланувчи аҳоли ва тадбиркорлик субъектлари кўламини кенгайтиришга, банклар билан тадбиркорлик субъектлари ўтасида самарали ва ўзаро манбаатли ҳамкорлик муносабатларини таъминлаш масалаларига қаратилади.

Шунингдек, тадбирда М. Нурмуратов Ўзбекистон банк секторини хусусийлаштириш ҳамда имтиёзли кредитлаш шакл ва механизимлари қайta кўриб чиқилиши, тижорат банклари ва мижозлар ўтасидаги муносабатлар эса бозор механизимларига яқинлаштирилиши ҳақида таъкидлади.

Шундан сўнг Марказий банк Пул-кредит сиёсати департamenti директори Беҳзод Ҳамроев сўзга чиқиб, Монетар сиёсатнинг 2019 йил ва 2020-2021 йиллар даврига мўлжалланган асосий йўналишлари хақида батафсил маълумот берди.

Ўрта муддатли истиқболда пул-кредит сиёсатнинг муҳим вазифалари сифатида инфляция даражасини пасайтириш ва инфляцион таргетлаш режимига ўтиш учун асос яратиш, шу жумладан пул-кредит сиёсати инструментлари ва трансмиссион механизимларини ривожлантириш каби вазифалар белгилап олинганни таъкидланди.

Пул-кредит сиёсатнинг асосий йўналишлари дастурий ҳужжат ҳисобланиб, у жорий макро-иқтисодий ҳолат ва ташки иқтисодий вазият таҳлили, шунингдек, ташки ва ички шароитларнинг ривожланиш прогнозлари асосида ишлаб чиқилган. Мазкур ҳужжат ўз ичига ўрта муддатли истиқболда пул-кредит сиёсатининг максад ва тамойиллари, пул-кредит соҳасида амалга оширилган ишлар таҳлили ва кутилаётган натижалар, макро-иқтисодий ривожланиш сценарийлари ҳамда ўрта муддатли истиқболда пул-кредит сиёсати инструментларини такомиллаштириш чораларини қамраб олган.

Жорий йилда асосий йўналишлар келгуси З йиллик давр учун ишлаб чиқилиб, унда иқтисодиётнинг ривожланиши сценарийлар асосида кўриб чиқилди. Асосий сценарийга кўра, келгуси йилларда иқтисодий ривожланиш тенденциаларининг давом этиши ва ташки шароитларнинг сезиллари даражада ўзгармаслиги ҳамда солиқ соҳасида ва таркибий ислоҳотлар борасида босқичма-босқич кутилган натижаларга эришиб борилиши назарда тутилган. Мукоғил (хатарли) сценарийда эса, ташки иқтисодий шароитларнинг ёмонлашуви ва амалга ошириладиган таркибий ислоҳотларнинг секинлашуви тахмин килинган.

Иқтисодиёт ривожланишининг асосий сценарийсига асосан ЯИМ ўсиш суръати 2018 йил якунига кўра 5,2 фоиз, 2019 йилда эса 5,4 фоиз булиши прогноз килинмоқда. Йиллик инфляция даражасининг прогноз кўрсаткичлари 2018 йилда 16-17 фоизни, 2019 йилда 13,5-15,5 фоизни ва 2020 йилда 10-12 фоизни ташкил этади. 2021 йилдан бошлаб йиллик инфляция даражаси бир хонали кўрсаткичигача пасайиши кутилмоқда.

Иккала сценарийда ҳам Марказий банк пул-кредит сиёсатини юритиша эҳтиёткорона ёндашувдан фойдаланиб, пул-кредит шароитларини бир маҳомда қатъийлаштириб бориши режалаштироқда.

Анжуман сўнгидага кўтарилиш муносабатларни бир маҳомда тақлиф ва мулоҳазалар билдириди.

Б. МУҲАММАДИЕВ

БАНК ЯНГИЛИКЛАРИ

Молиявий саводхонлик – тараққиёт гарови

(Давоми. Бошланиши 1-бетда.)

Анжумандан кўзланган асосий мақсад эса Ўзбекистонда молиявий оммаболик ва саводхонлик бўйича миллӣ стратегияни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, хусусан, вазирлик, идора ва банк тизими ийналишида самарали ҳамкорликни йўлга қўйиш учун интеграциялашув ҳамда комплекс тарзда ишлаш масалалари хусусида фикр алмашиб, бу борада ҳалқаро тажриби ўрганишдан иборат буди. Анжуман аввалида республика Марказий банки бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари Тимур Ишметов охирги иккى йил ичидаги тизимида олиб борилган жадал испоҳотлар, банк маҳсулотлари ва хизматларининг молиявий оммаболигини ошириш ҳамда аҳолининг молиявий саводхонлигини кўтириш масалаларига алоҳида тўхталиб ўтди.

– Бугун жаҳонда молиявий соҳалар тез суръатларда ривожланниб, янги-янги даромад манбалари кириб келаётir. Айниска, банк тизимларида ташкил этилаётган инновацион хизматларининг иқтисодий юқалишида муҳим роль ўйнамоқда, – деди Марказий банк бошқарма бошлиги. Баҳодир Мирзаев ўз маърусида, – Афуски, бу борада бизда қилиниши лозим бўлган ишлар бисёр. Чунки банкларимиз томонидан қанчалик замонавий инновацион хизматлар жорий

этимасин, аҳоли тушуниб, ундан фойдаланишини билмас экан, иқтисодий ўсиш суръатлари биз кутганчалик бўлмайди. Шу боис бугун Марказий банк олдида турган энг долзар ва зифалар ҳам аҳоли молиявий саводхонлигини оширишдан иборат. Бу борадаги ишларни жонлантириш мақсадида Марказий банк томонидан Банк хизматлари истеъмолчила-рининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш хизмати ташкил этилди ҳамда «Банк хизматлари истеъмолчила» билан ўзаро муносабатларни амалга оширишда тижорат банкларининг фаолиятига қўйиладиган минимал талаблар тўғрисида»ги Низом ишлаб чиқилди. Бу эса, ўз навбатида, фуқароларнинг ҳуқуқларини ҳимоялашда, молиявий билимини оширишида муҳим ўрин тутмода. Анжуман давомида Марказий банк вакилларидан ташқари ҳалқаро молия институтлари мутахассислари ҳам сўзга чиқиб, тадбиркорлик субъектлари ва аҳолининг молиявий саводхонлигини ошириш, молиявий хизматларда истеъмолчила ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва қонунчилик мухитини яратиш ҳамда давлат органларининг молиявий ташкилотларни тартибга солиши масалалари алоҳида тўхталиб, бу борада ҳалқаро тажрибалар билан ўртоқлашдилар.

Шунингдек, маърузачилар ишлаб чиқаришда банк тизимлари назорати ролини кучайтириш, молиявий оммаболик ва саводхонлик миллӣ стратегиясини амалга ошириш, таҳлил қилиш ва молиявий хизматларда истеъмолчила ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг самарали тизимини яратиш борасида ўз таклифларини бердилар.

Аҳолининг инвестиция ваяжамғариш имкониятлари ни кенгайтириш, мамлакатда қимматбаҳо металлар бозори фаолиятини ривожлантириш мақсадида ҳамда жаҳон тажрибаси ва амалиётидан келиб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки олтин ва кумушдан тайёрланган эсдалик тангаларини муомалага чиқариш бўйича тажриба лойиҳасини амалга оширимоқда.

Марказий банк эсдалик тангалари

Сотувга 1994-2009 йилларда зарб этилган, 2 хил олтин ҳамда 14 хил кумуш эсдалик тангалари қўйилган бўлиб, уларнинг аслилик даражаси 999,9 ҳамда оғирлиги 31,1 граммдан иборат.

Сотувга жами 1900 дона олтин ҳамда 6900 дона кумуш эсдалик тангалари қўйилган.

Мазкур тангалар уларнинг техник хусусиятларни тасдиқловчи аслилик сертификатлари билан сотувга чиқарилади. Тангалар «PROOF» сифатига мувофиқ тайёрланган.

Эсдалик тангаларини сотиш нархи Марказий банк томонидан ҳар хафтада камида бир марта миллӣ валютада белгиланади.

2018 йил 28 ноябрдан бошлаб эсдалик тангаларини тижорат банкларининг айрим филиалларида нақд ва нақд пулсиз ҳисоб-китоблар асосида сотиб олиш мумкин.

Батағсил маълумот билан Марказий банк сайти — cbu.uz орқали танишиш мумкин.

Бу масалаларнинг ечими ўрганилганда соҳада ҳал этилиши лозим бўлган ишлар кўп эканлиги кўзга ташланмоқда. Бу биринчи навбатда ем-ҳашак масаласи бўлса, гўшт ва сут маҳсулотларининг сифати эса алоҳида бир мавзу. Шу боисдан тизимда испоҳотларни янада жонлантириш талаб этилмоқда.

Давра сўхбати давомида чорвачилик хўжаликларидағи мавжуд муаммоларни ҳал қилишда ҳар томонлама кўмаклашиш, чорвачиликни илмий асосда ташкил этишда амалий ёрдам кўрсатиш бўйича алоҳида уюшма ёки назорат қилувчи ташкилот тузиш таклифи ҳам билдирилди. Бу таклифни барча чорвачилик фермер хўжалиги раҳбарлари бир овоздан маъқуллаб, фақат ўта самарали, таъсирчан тизим ташкил этиш керак деган фикри билдиришди. Агар уюшма ташкил этилса, бу масалалар билан шуғулланадиган алоҳида бир ташкилот пайдо бўлади, дейилди тадбира.

Шунингдек, анжуманда Хоразм вилоятида йирик сутчилек кластери ташкил этилаётгани хусусида ҳам сўз юритилиб, мазкур кластернинг аҳамияти ва самарадорлиги ҳақида тўхталиб ўтилди.

ЧОРВАЧИЛИКНИНГ ИСТИҚБОЛИ ҚАНДАЙ ?

Мисол учун, банкнинг Хоразм вилояти Урганч филиали томонидан «Тўмарис нур чорва» фермер хўжалигига ажратилган 7 млрд. 400 млн. сўм миқдоридаги кредит маблаги хисобига Германия давлатидан 319 бош «Симментал» ва «Голштин» хотли қорамоллар олиб келинди ва 15 та янги иш ўринлари яратилиди. Бу каби мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Статистик маълумотларга кўра, бу-гунги кунда республикамида жами 12,4 млн. бош йирик шохли қорамоллар ва 21 млн. бош майда шохли моллар

мавжуд. Шунингдек, жорий йилнинг ўтган даврида республикамида жами 2,2 млн. тонна гўшт ва 10,1 млн. тонна сут маҳсулотлари етиштирилган.

Аммо чорвачилик соҳасида кенг кўламли ишлар амалга ошириб борилишига қарамасдан, бугунги кунда республикамиз бозорларида гўшт ва сут маҳсулотларининг нархи юқорилигча колмоқда. Бу эса, ўз навбатида, ҳалқимизнинг оиласи даромадига, қолаверса қайта ишлаш корхоналарда сут ва гўшт маҳсулотларини қайта ишлашда таннархнинг оши кетишига олиб келаётir.

Инновацион банк хизматлари

"Туронбанк" АТБ Президентимизнинг 2018 йил 23 марта даги "Банк хизматлари оммаболгигини ошириш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида кўплаб янгиликларга кўл урмоқда.

Жумладан, замонавий банк хизматлари доирасини кенгайтириш мақсадида Тошкент шаҳрининг Мирзо Улуғбек туманида "Мирзо Улуғбек" филиали ўз фаолиятини бошлади. Бундан ташкири, банк хизматларини ахолига яқинлаштириш мақсадида Қашқадарё вилояти Қарши шахрида "Мустакиллик", Навоий вилояти Хатирчи туманида "Хатирчи", Жizzax вилояти Зомин туманида "Зомин", Сурхондарё вилояти Термиз шаҳрида "Сурхон", Тошкент вилояти Зангиота туманида "Изза" ва Хоразм вилояти Хонқа туманида "Хонқа" мини-банклари ташкил этилди.

Қолаверса, ҳудудлардаги гавжум жойларда жами 35 та миллий валютада хизмат кўрсатадиган банкоматлар ўрнатилиб, улар орқали 2018 йилнинг 10 ойида жами 87,4 млрд. сўм нақд пул маблаглари берилди. Шу билан бирга, тизимда нақд пулсиз хисоб-китобларни кенгайтириш этилди.

Хизматларни ахолига оширишга ўзбекистондаги гавжум жойларда жами 35 та миллий валютада хизмат кўрсатадиган банкоматлар ўрнатилиб, улар орқали 2018 йилнинг 10 ойида жами 87,4 млрд. сўм нақд пул маблаглари берилди. Шу билан бирга, тизимда нақд пулсиз хисоб-китобларни кенгайтириш этилди.

Куни кечга Президентимизнинг "Иссиқхона комплексларини ривожлантириш учун қўшимча шарт-шароитлар яратиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорининг қабул қилинганини қишлоқ хўжалигининг ҳар бир йўналишига берилаётган эътибордан далолат. Айтиш жоизки, иссиқхона йўналиши ривожи ва фуқароларимизнинг бу борадаги лойиҳаларини кўллаб-куватлашада юртимиздаги барча тижорат банкларининг ҳам ўз ўрни, салмоқли улуши бор. Айниқса, "Ўзмиллийбанк" ўтган йил мобайнида мазкур йўналишда самарали фаолият кўрсатди.

Бугун ҳалқимиз ўзининг асрлар давомида мерос бўлиб келпётган отабобо касби — деҳқончиликни сўнгги усолдаги замонавий технологиялар билан бойитиб, ҳосил унумдорлиги ва жатто шўр тупроқдан ҳам яхшигина даромад олишга эришмоқда. Узоқ-яқин давлатларга ҳам ўзбекнинг асл мева ва сабзавотлари таъминни билиш имконини ҳада этмоқда. Зоро, буларнинг ортида мамлакатимизда ахоли тадбиркорлигини кўллаб-куватлашга қаратилган одилона сиёсат тургани ҳеч биримизга сир эмас.

Замонавий иссиқхоналар пойдевори

Хусусан, Давлатимиз раҳбарининг 2017 йил 2 марта даги "Осёй тараққиёт банки иштирокида "Мева-сабзаботчилик тармоғида кўшилган қўйматни яратиш занжирини ривожлантириш" лойиҳасини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорига асосан, "Ўзмиллийбанк" Жиззах вилояти бўлими томонидан "Aziz Agro Imkon Sanovat" МЧЖнинг бир гектар ер майдонида замонавий иссиқхона ташкил қилиш лойиҳасини амалга ошириш мақсадида Эрон давлатида ишлаб чиқарилган усуқуналарни сотиб олиш учун 579 800 АҚШ доллари миқдорида кредит ажратилди. Натижада 23 та янги иш ўрни ташкил этилиб, йилига 220 тонна қишлоқ хўжалик махсулотлари ишлаб чиқарилиши кўзда тутилоқда.

Шунга ўтказаш кредитлардан яна бири "Ўзмиллийбанк" Муборак филиали томонидан Муборак туманидаги "Иссиқлик маркази" АЖ ҳудудида жойлашган, асосий фаолияти қишлоқ хўжалиги махсулотларини ятиши-

лар жойлаштирилгани эса мазкур йўналишдаги ишларнинг самарадорлигини кўрсатмоқда. Қолаверса, банк томонидан савдо ва хизмат кўрсатиш шоҳобчаларига ўрнатилган барча терминаллар орқали "UnionPay" карта эгаларига хизмат кўрсатиш йўлга кўйилган.

Мижозларга янада кулалик яратиш банк хизматларини автоматлаштириш ҳамда масофавий банк хизматлари қамровини кенгайтириш мақсадида "Интернет-банкинг", "SMS-банкинг" ҳамда "Мобил-банкинг" каби онлайн хизматлар йўлга кўйилди. Бу эса тизимдан фойдаланувчилар сонини бир неча баробарга ошириди. Банкнинг "MY TURON" мобил иловаси орқали барча турдаги бюджет, коммунал, интернет, кабел телевидениеси ва мобиль алоқа учун тўловлардан ташкири, онлайн тарзда жисмоний шахсларнинг миллий валютадаги карталардан пул маблагларини муддатли омонаятларга ўтказиш, онлайн тарзда конверсия амалиётларини амалга ошириш, банк кредитларини сўндириш каби турли тўловларни амалга ошириш имконияти яратилди. Жорий йил бошидан мазкур мобил илова орқали банк мижозларига 312,5 минг АҚШ доллари сотилиб, 415,6 млн. сўм пул маблагларни миллий валютадаги омонаятларга жойлаштирилгани унинг нақадар самарали илова эканидан далолатидир.

"Туронбанк" мижозларига янада кулалик яратиш мақсадида ахоли омонаятлари дахлизлигини таъминловчи биометрик идентификациялаш ҳамда кредитлашнинг "Овердрафт" ва "Микроқарз" каби банк маҳсулотларини жорий этиди. Шу билан бирга, мижозлар учун миллий валютадаги юқори фоизи ва қуай шартларда "Орзу" ва "Келажак" ҳамда хорижий валютада "Ҳамён" ва "Сармоя" муддатли омонаятларини амалиётга киритди.

Ўзбекистон бўйлаб саёҳатлар учун кредитлар ажратилмоқда

Ҳозирги кунга қадар тижорат банклари томонидан ахолига Ўзбекистон бўйлаб саёҳлик турларини сотиб олиш учун жами 400,0 млн. сўмдан ортиқ истеъмол кредитлари ажратилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 7 февралдаги "Ички туризмни жадал ривожлантириши таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори ижроси доирасида тижорат банклари томонидан ахолига Ўзбекистон бўйлаб саёҳлик турларини сотиб олиш учун истеъмол кредитларини ажратиши шархи амалга оширилиб көлминоқда, деб хабар бермоқда Туризмни ривожлантириш давлат қўмитаси матбуот хизмати. Қўмита олган маълумотларга кўра, ҳозирги кунга қадар тижорат банклари томонидан ахолига Ўзбекистон бўйлаб саёҳлик турларини сотиб олиш учун жами 400,0 млн. сўмдан ортиқ истеъмол кредитлари ажратилган.

Ушбу истеъмол кредитларининг ажратилиши ички туризмни янада ривожлантириш ҳамда ахолининг мамлакатимиз бўйлаб саёҳат қилишга бўлган қизиқишилари ортаётгандигидан далолат беради.

Тижорат банклари маълумотларига кўра, Ўзбекистон бўйлаб саёҳлик турларини сотиб олиш учун ажратиладиган истеъмол кредитлари суммаси 2019 йилда жорий йилга қараганда юқори бўлиши кутиляпти.

ЎзА

тараққиёт банкининг кредит линияси ҳисобидан Ширин шаҳри М.Улуғбек маҳалласидаги "SHIRIN-AGRO-NUR" МЧЖга 1 га майдонда гидропоник иссиқхона ташкил этиши учун 567,8 минг АҚШ доллари миқдорида узоқ муддатли хорижий кредит ажратилган. Кредит маблаглари эвазига Англия давлати "AROMA EUROPE LIMITED" компанияси томонидан иссиқхона учун зарур барча усуқуналар етказиб берилган. Мазкур иссиқхона ишга тушгач, кўшимча 7 та янги иш ўрни ташкил этилиши ҳамда йилига 144 тонна помидор ва 172 тонна бодринг ҳосили етишиширилиб, маҳсулотнинг 60% экспорт қилинишга кўзда тутилоқда.

Шубҳа йўқки, мамлакатимизда ме-ва-сабзавот маҳсулотлари етишишириш ва экспорт қилиш ҳажмини кўпайтириш, ер ва сув ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш, қишлоқ хўжалигига инновацион технологияларни жорий этишида тижорат банклари томонидан бериладиган молиявий кўмаклар асқотиб, иқтисодиётимизнинг янада юксалишига хизмат қиласди.

Саҳифани Б. ИУЛЧИЕВ тайёрлади.

ТАҲЛИЛ

“Асосий вазифамиз – Ўзбекистонни инновация ишлаб чиқарувчисига айлантириш”

Президентимиз томонидан мамлакатимиз илм соҳаси вакилларининг салоҳиятини биринчи навбатда, иқтисодиётнинг реал секторига йўналтириш, унинг ишлаб чиқариш билан интеграциясини таъминлаш, илмий ишлама ва илмий ҳажмдор технологияларни ишлаб чиқаришига татбиқ этиш учун инновацион мұхитни яхшилаш, яратилётган маҳсулотларнинг ичкни ва ташкини бозорларда рақебатбардошлигини таъминлаш вазифалари кўйилди.

Айтиш жоизи, бу борадаги ишларни самарали ташкил этиш мақсадида Инновацион ривожланиш вазирлиги ва унинг кошида Инновацион ривожланниш ва новаторлик ғояларни кўллаб-кувватлаш жамгараси ташкил этилди. Буғун мазкур вазирликнинг ташкил топганига роппа-роса бир йил тўлди.

Шу кунларда вазирлик томонидан илмни тижоратлаштириш бора-сида қандай амалий чора-тадбирлар кўрилаётгани ва илмни тижоратлаштириш жараёни хусусида кенгрок маълумот олиш мақсадида Инновацион ривожлантириш вазирлиги Саноатни ривожлантириш бўлими бошлиғи ўринбосари Одилжон Абдураззоқов билан сухбатлашди.

– Айтинг-чи, инновация иқтисодиёт секторлари, хусусан, шахсий бизнес ва тадбиркорликни ривожлантириш учун қандай ахамиятга эга?

– Айни кунларда ҳам Президентимиз, ҳам ҳалқимиз томонидан Инновацион ривожлантириши вазирлиги фаолиятидан кутилаётган натижа бу – Ўзбекистонни инновация ис-теъмодлисиздан инновация ишлаб чиқарувчисига айлантиришdir. Сабаби республикамиздаги давлат ташкиллари, бизнес сектори ёхуд оддий аҳоли турмуш тарзида фойдаланилаётган инновацияларнинг аксарияти хотрида ишлаб чиқарилган.

Демак, Инновацион ривожлантириш вазирлигининг ташкил этилишидан асосий мақсад бугунки кунда жамиятдаги ҳар бир соҳада кўлланилаётган инновацияларнинг Ўзбекистонда ҳам ишлаб чиқарилишини таъминлаш ва уларнинг саломони оптимириш билан болғиц. Бу жараёнда даставалан кўзга ташланадиган йўналиш инноваци-

он стартап ва тадбиркорлик фаолиятидир. Бунда ёшлар, университет табаларининг жамиятдаги маълум бўшликларни топиб, уларга ўзларининг инновациян ечимларини таклиф этган ҳолда бозорга кириб бориш жараённи тушунилади.

Мисол учун, Америкада 10 йил аввал ҳеч қандай маблаги, кўллаб-кувватловчи таниши бўлмаган иккى ёшталаба томонидан “Airbnb” компанияси асос солинган. “Airbnb” жаҳонга машҳур “Hilton”, “Four seasons” бўйи анъанавий бизнессе таянганд гло-бал меҳмонхоналардан тубдан фарқ килади ва инновацион йўлни танлагани боис уларни ортда қолдири. Сабаби “Hilton” меҳмонхонаси бундан юз йил илгари норвегиялик бой мигрантнинг 20 минг АҚШ доллари эвазига дунёга келган бўлса, “Airbnb”ни ташкил этиш учун тадбиркорнинг ўз маблаги ва ҳатто меҳмонхона биноси зарур бўлмаган. Юз йиллик “Hilton”нинг бўлгани кундаги капитализацияси 21 млрд. АҚШ долларига тенг бўлса, ҳали навкирон 10 ёшли “Airbnb”ники венчур капитал фирмалари томонидан 31 млрд. АҚШ доллари миқдорида баҳоланган. Энг қизиги, “Airbnb” платформасининг бирорта ҳам меҳмонхонаси йўқ, лекин дунёдаги 200 та давлатнинг меҳмонхона бозорида асосий “йўнинчи”га айланаб ултурган. Биргина инновация сабаб 7 йиллик меҳмонхона юз йиллик рақебатисини ортда қолдири. Демак, анъанавий бизнессда, одатда инсоннинг кўлида маблаги ва кенг имко-ниятлари бўйши шарт. Инновацияга асосланган бизнесда эса бу омиллар муҳим роль йўнамайди, асосийи, жамиятдаги бўшликни кўра олиш ва ун-

га ижодий ёндашган ҳолда янги гояни амалиётга татбиқ эта олиш. Бироқ бу турдаги бизнес ва тадбиркорлик инновациян бир кўриниши, холос.

– Инновациянинг иқтисодиётга таъсири этувчи яна қандай кўринишилари бор?

– Инновациянинг иккичи чуқурроқ йўналиши ҳам бўрки, бунда университетлар, тадқиқот институтлари томонидан долзарб муаммоларга кatta лабораторияларда ечим ишлаб чиқилиди. Ана шу ечим маҳсулот кўринишига айланаб, истемол бозорига кириб боради. Масалан, фармацевтика саноатида дунёдаги йирик фармацевтика компаниялари турли юкумли қаллакларга қарши ўзларининг илмий тадқиқотларни олиб борадилар ва имт натижаиси касалликка қарши да-во – доро ишлаб чиқарилади. Шу тарзида имт тижоратга айланаб, бозорга кириб боради. Мазкур жараённи бошқа соҳаларида ҳам кузатиш мумкин.

Ағуски, бугунги кунга қадар юртимизда инновациянни мазкур йўналиши эътибордан четда қолган, илмий тадқиқотларни тижоратлаштириш, уларни бозорга олиб чиқиш механизми деярли ишламаган.

– Навбатдаги саволим айни шу ҳакида эди. Сизнингча, Ўзбекистонда ҳам илмни тижоратлаштириш учун қайси жиҳатларга кўпроқ эътибор бериш керак?

– Айни кунларда вазирлигимиз то-

монидан илмни тижоратлаштириш ва бу орқали иқтисодий юксаклика эришиш мақсадида қатор хориж давлатлари, жумладан Финляндия, АҚШ, кисман Германия ва Япония тажрибаларига таянилди. Шунингдек, юртимиз олий ўқув юртларида инновацион фолиятни янада ривожлантириш мақсадида университет проректорлари билан ҳамкорликда иш олиб борилипти. Яқинда айни шу йўналиш дои-расида уларга креативлик ва инновацион тадбиркорлик бўйича бир ҳафталик тренинг ҳам ўтказиб берди. Албатта, буларнинг бари мамлакатимизда илмни тижоратлаштиришга ҳаракат қилинаётганидан далолат.

Бироқ, айтиш кераки, бу борада ҳали ўйлнинг бошида турибиз. Университетларимизда муаммолар етари. Оддий мисол: ОТМ ва илмий тадқиқот институтларида даставал тадқиқотлар олиб борилган, улар охирiga етгачина уни тижоратлаштириш, бозорга олиб чиқиши ҳакида ўйланган. Ваҳоланки, аслида жараён аксинча бўлиши керак. Президентимиз айтганидек, тадқиқотга товар сифатидаги кашаш керак. Хуш, бозорга товар қандай кириб келади? Аввал ишлаб чиқарилиб, кейин сотишига ҳаракат қилинмаслиги аниқ. Аксинча, ишлаб чиқариши ўйлга кўйишдан олдин бозор этиклини, тадқиқотлар ва тақлифлар ўрганилади, ана ундан кейин маҳсулот ишлаб чиқаришига жорий этилади. Илмни тижоратлаштириш ҳам худди шундай жараён. Яъни, университетлар ва илмий тадқиқот институтлари томонидан бозордаги, саноатдаги, жамиятдаги муаммолар ўрганилиб, шу асномда тадқиқот олиб борилиши керак.

Ўйлайманки, бизнинг ҳам илмий ишланмалар мамлакатимиз иқтисодиётига ҳисса кўшишига оз колди! Бу борада вазирлик томонидан ҳам жиддий ишлар олиб борилимоқда.

Суҳбатни Гўзал МАЛИКОВА ёзиг олди.

иқтисодиёт реал секторидаги 120 га яқин инновациян лойиҳаларни молиялаштиришга йўналтирилди. Натижада нефть-газ, кимё, энергетика, курилиш, аграр ва саноатнинг бошқа йирик тармоқларни модернизациялаш, техник ва технологик янгилашга эришилди. Хисобот даврида муассасанинг хусусий сектор субъектларига ажратган кредит маблаглари эса 2 трлн. 900 млрд. сўм хажмидга бўлиб, уларнинг 12,7 млн. евро ва 159 млн. доллари бевосита хорижий кредит линияларини ташкил этади. Эътиборлиси, яъни истикболда ҳам йирик корхоналар ҳамда кичик бизнес субъектларига тегимда яна 60 га яқин инвестицион лойиҳалар банк томонидан молиялаштирилиши режалаштирилган.

Қисқача айтганда, “Sanoat qurilish bank” томонидан молиялаштирилётган юқори самародорликка эга лойиҳаларни узоқ давом этириш мумкин. Буларнинг барчаси янги ишлаб чиқариларни ўйлга кўйиш, корхоналарни модернизациялаш, иқтисодиётнинг барқарор ва динамик ўсиши, янги иш ўринлари яратилиши ва аҳоли фаровонлигининг юксалишига хизмат қиласди.

Малика ПУЛАТОВА

Тараққиётга хизмат қилаётган ҳамкорлик

Хорижий инвесторларнинг юртимизга қизиқиши тобора ортиб бормоқда. Буни тижорат банклари фаолияти мисолида ҳам кўриш мумкин. Чунки деярли ҳар ҳафта банкларимиз томонидан ҳалқаро молия ташкилотлари ҳамда чет эл банклари билан турли йўналишда ҳамкорлик шартномалари имзоланмоқда. Бу борада “Sanoat qurilish bank” ҳам қатор ижобий натижаларга эришиб келаётганини алоҳида таъкидлап жоиз.

Жумладан, банк 17 ҳалқаро молия муассасаси ва 20 дан ортиб давлатнинг экспорт-кредит агентликлари билан ҳамкорлик қелиб кельмоқда. Бунинг самараси ўлароқ банк воситачилиги асосида республикамиз бўйлаб бир неча

юзлаб лойиҳалар молиялаштирилиб, ҳудудларнинг ижтимоий-иктисодий юқса-лишига, бандлик даражасининг ошишига эришилмоқда.

Бу борада банкларнинг Европа молия институтлари, жумладан, Credit Suisse, Raiffeisen Bank International AG, Landesbank Baden-Wuerttemberg, Commerzbank, KFW Iphex-Bank каби банклар билан ўзаро алоқалар ўрнатгани диккатга сазовор. Чунки мазкур банклар кўмидаги йирик саноат пойтишида амала оширилмоқда.

“Sanoat qurilish bank”нинг ани шу хорижий кредитларидан фойдаланиб, ўз ишлаб чиқарувчи фаолиятини модернизациялаш, нафақат маҳаллий, балки дунё бозорида ҳам муввафқиятга эришган корхоналар сони талайгина. Улардан бири озиқ ва ноозик овқат маҳсулотларини қадоқлаш учун юмшоқ контейнерлар ишлаб чиқарувчи “Сирдарё мега лўкс” корхонасидир. Ҳозирда ушбу корхонага банк маблаглари хисобидан 4,1 млн.

евро, Raiffeisen Bank International AG кредит линиясидан эса 25,6 млн. евро миқдорида маблаглар ажратилди. Сармоя Австрия давлатидан юмшоқ контейнерлар ишлаб чиқарувчи мўлжалланган технологик мажмуани сотиб олиша йўналтирилди. У тўла қуваатда ишга туширилса, ўртача 70 млн. АҚШ долларлирига юмшоқ контейнерлар четга экспорт қилиниб, 7 млн. долларлик импорт маҳсулотни иктисол килишига эришилди.

“Sanoat qurilish bank” томонидан молиялаштирилётган яна бир мухим лойиҳалардан бири “Шарғункўмири” АЖНИ модернизациялашдир. Мазкур йўналишда банк заводнинг кўмир ишлаб чиқарувчи куваатни йилига 900 минг тоннага етказиш ишларига ҳисса кўшимоқда. Бу борада бани иштироки заводга Хитой Эксимбанки кредит линияси асосида технологик олиб келишига қаратилган бўлиб, уларнинг 12,7 млн. евро ва 159 млн. доллари бевосита хорижий кредит линияларини ташкил этади. Эътиборлиси, яъни истикболда ҳам йирик корхоналар ҳамда кичик бизнес субъектларига тегимда яна 60 га яқин инвестицион лойиҳалар банк томонидан молиялаштирилиши режалаштирилган.

Қисқача айтганда, “Sanoat qurilish bank” томонидан молиялаштирилётган юқори самародорликка эга лойиҳаларни узоқ давом этириш мумкин. Буларнинг барчаси янги ишлаб чиқариларни ўйлга кўйиш, корхоналарни модернизациялаш, иқтисодиётнинг барқарор ва динамик ўсиши, янги иш ўринлари яратилиши ва аҳоли фаровонлигининг юксалишига хизмат қиласди.

БАНК ХИЗМАТЛАРИ

ХАМКОРЛИК

"Агробанк": ҳам хорижий тажриба, ҳам замонавий стратегия сари дадил қадамлар

Иқтисодиёттинг глобаллашуви жараёнида соҳанинг қон томирлари са-налган банкларни тез суръатларда ривожлантириб бориши даврнинг ўзи талаб этмоқда. Давлатимиз раҳбари ҳам бежизга тижорат банклари амалиётига хорижий тажрибаларни кенг татбиқ этиш зарурлиги ҳақида так-пор-такор таъкидламаяпти. Боиси замон талаби шу — мижозларга си-фатли ва тезкор хизмат кўрсатиш.

"Агробанк" АТБ ҳам ўз олдига илғор халқаро банк тажрибасини жорий этишини мақсад қилган. Ҳусусан, жорий йилнинг сўнгига чоң ойи давомидаги мутахассислари Туркиянинг T.C. "Ziraat Bankasi" A.S., Қозогистоннинг "Цеснабанк" АЖ ва Россиянинг "Сбербанк"ига ташриф буюриб, ушбу нуғузли банкларнинг илғор тажрибалари вишига инновацион банк хизматларини ўрганиб қайтиши.

Жумладан, банк томонидан хорижий банклардаги учрашувларда тез-тез муҳокама этилувчи мавзу — "раками банкнинг"ни жорий эттиришга ҳам алоҳида эътибор қаратилди.

Шуни таъкидлаш жоизки, ушбу интерфаол хизмат турини ривожлантириш борасида фаоллик кўрсатаётган "Цеснабанк" АЖ-нинг раҳбар ва ходимлари билан бўлиб

ўтган учрашувда ҳам айнан ана шу ҳиҷатлар бош мақсад қилиб олинди. Аҳамиятлиси, мазкур учрашувда икки томонлама ўзаро ҳамкорлик юзасидан меморандум имзоланди. Замон талабларни жавоб беришда маҳсуз бўйимни тушиб орқали ахборот технологияларини ривожлантиришга замин яратган, сўнгги 10 йилда катта ўзгаришларни ўтказган Россиянинг "Сбербанк"и илғор тажрибаларини ўрганиш "Агробанк" фаолиятида ҳам кўл келеши, шубҳасиз.

Аслида хорижий давлатлар банклари билан ўзаро ҳамкорлик доирасида уларнинг бой тажрибаларини ўрганишдан мақсад мижозларга кулагиллар яратиш борасидағи интерфаол ва инновацион хизматларни бинан тизимида кенг жорий этишдан иборатdir.

Яқин истиқболда банк жамоаси илғор халқаро тажрибалар асосидаги стратегияни ишлаб чиқиш учун хориждан маълакали мутахассисларни жалб этишини режалаштироқда. Бу эса "Агробанк"нинг мамлакатимиз етакчи тижорат банклари орасидаги ўрнини мустаҳкамлашга замин хозирлайди.

Банк матбуот хизмати

F FINANCEUZ ҳабар қилади

"Orient Finance Bank" Германиянинг LBBW банки билан корреспондентлик ҳисобварагини очди

Ташки иқтисодий фаолиятда банк мижозлари учун хизматлар доирасини кенгайтириш бевосита банкнинг халқаро молия институтлари билан алоқаларини яхшилашига боғлиқ. Шу мақсадда жорий йилнинг 20 ноябридан бошлаб, юртимиздаги "Orient Finance Bank" Германиядаги йирик банклардан бири — Штутгарт шаҳидаги Landesbank Baden-Wuerttemberg (LBBW)да ўз вакиллик ҳисобварагини очди. Эндилика банк мижозлари мазкур корреспондентлик ҳисобвараклари орқали хорижий валюта — Эвропа кўринишидаги транзакцияларни бемалол амалга оширишлари мумкин.

Эслатиб ўтамиш, LBBW банки Германиядаги йирик давлат кредитори ҳисобланади. Банкнинг бош офиси Штутгартда жойлашган. LBBW "Baden-Wuerttembergische Bank" (BW-Bank), "Rheinland-Pfalz Bank" ва "Sachsen Bank"ларни ўз ичига олади. У мамлакатда 200 та филиал ва хизмат кўрсатиш шоҳобаларига эга, қолган 24 таси бошқа мамлакатлар ҳудудида жойлашган.

Шунингдек, LBBW бутун дунён бўйлаб 2800 та банкда кенг корреспондентлик тизимини ўйлга қўйган.

"Комфоркт" омонати билан янада қулай

ТИФ "Ўзмиллийбанк" миллий ва хорижий валюта кўринишидаги янги муддатли омонат — "Комфоркт"ни таклиф этмоқда. Омонатнинг сақлаш муддати 25 ой бўлиб, йиллик фоиз ставкаси миллий валютадаги омонат учун 18%ни, хорижий валютадаги омонат учун 4%ни ташкил этади.

Шунингдек, омонатни масофадан туриб ҳам (онлайн) очиш мумкин. У ҳолда депозитнинг йиллик фоиз ставкаси миллий валютадаги омонат учун 18,25%, хорижий валютадаги омонат учун 4,25%ни ташкил этади.

"Комфоркт"нинг бошлангич бадал миқдори — 5 000 000 сўм ёки 1 000 АҚШ доллари бўлиб, депозит бўйича кирим-чиқим операцияларини бажариш кўзда тутилган. Бунда омонат қолдиги 5 000 000 сўм/1 000 АҚШ долларидан камаймаслиги лозим.

Омонат бўйича фоизлар 1 йилдан сўнг ва омонат муддати тўлиқ тутагандан кейин тўланади.

"Капиталбанк"дан янги омонат турлари

"Капиталбанк" АТБ хорижий валюта кўринишидаги 25 ой муддатли янги омонат тури — "Янада қулай"ни таклиф этмоқда. Мазкур омонатнинг йиллик фоиз ставкаси 6% бўлиб, фоизлар ҳар ойда омонат валютаси кўринишида тўлаб борилади. Депозитнинг энг кам бошлангич тўлов суммаси 500 АҚШ доллари Эвропа бўлиб, унга кўшимча маблағ кўшиб бориш назарда тутилган.

Омонат муддатидан илгари ёпилганда фоизлар кўйиб кетмайди.

Шунингдек, банк миллий валюта кўринишидаги "Универсал" ва "Шошилмасдан" омонат турларини ҳам таклиф этмоқда.

"Универсал"нинг йиллик фоиз ставкаси 18% бўлиб, омонат муддати 37 ойни ташкил этади ва бу давр мобайнида уни тўлдириб бориш имконияти мавжуд. Фоизларни тўлаб бериш омонат шартлари асосида амалга оширилади.

"Шошилмасдан" депозитининг йиллик фоиз ставкаси эса 16%ни ташкил этиб, омонат банкка қўйилганининг 7-ойидан 9-ойигача 18%, 10-ойидан 12-ойигача 19% кўринишида фоиз ставкаси ажратилади. Омонатнинг амал қилиш муддати 37 ой. Уни тўлдириб бориш ва маблағни қисман ечиш имкониятлари мавжуд.

"Алоқабанк"дан акция

"Алоқабанк" янги йилгача давом этадиган акция ўтказмоқда. Акция иштирокчилари мутлақо белул равишида UnionPay кобайж, Visa Classic ва Uzcard карталарини олишлари мумкин.

MIKROKREDITBANK
акциядорлик тижорат банки

Микрокредитбанк «МКВ Mobile» мобиль иловаси орқали йиллик 20%ли «Barqaror-online» омонатини таклиф этади.

«МКВ Mobile» – замонавий, тезкор ва қулай!

Тел.: 71-202-99-99

www.mikrokreditbank.uz

Хизматлар лицензияланган

ДҮНЁГА НИГОХ

LSE ОБЛИГАЦИЯЛАР САВДОСИНИ
ҚИСМАН МИЛАНГА КҮЧИРАДИ

"Financial Times" нашарининг қайд этишича, Лондон фонд биржаси-нинг оператори (LSE), London Stock Exchange Group (LSEG) Буюк Британия Европиттифоқ таркибидан чиқи-кетганидан сўнг облигациялар сав-досини қисман Миланда юритиш ма-саласини мұхокама қилмоқда.

Хозирги кунда давлат облигациялари билан боғлиқ амалиётлар LSEG платформасига тегишили MTS Cash орқали амалга оширилмоқда. Биржа иштирокчиларига тегишили облигацияларнинг жами суткасига 13,4 миллиард АҚШ долларига тенг. Brexitдан сўнг 2019 йил март ойида бизнес-нинг деярли 20 фоизи Лондондан Миланга ўтказилади. MTS Cash суверен эмитент ва инвестицион банклар ўртасидаги алоқани мустаҳкамлаш ҳамда жойлаштириш нархини аниқлаштиришда мұхим аҳамиятта ега бўлиб келмоқда.

Миланда тизим яратилиб, у Италия Мар-казий банки ва молия вазирлигининг кўшма корхонасини ўзида ифода этади. Бирок Миланга қайтиш нафақат тизим тарихи билан боғлиқ, балки Италия еврохудуднинг йирик

давлат облигациялар бозори жойлашган мамлакатлиги билан ҳам ажralиб туради.

Март ойидан бошлап фақатгина Буюк Британия ҳукумати ва банклари LSEG га тегишили MTS Cash платформасининг Лондондаги бўлинмасидан фойдаланади. Европанинг бошқа мамлакатлари MTS Cashни Миландаги майдон орқали кўйлай бошлади.

Европиттифоқнинг айрим давлатлари, масалан, Франция янги облигациялар эмиссияси ва савдосини маҳаллий банк ва платформалар орқали амалга оширади. Бироқ ташкилотнинг ўндан ортиқ мамлакатлари, жумладан Австрия, Чехия, Ирландия, Голландия, Португалия сингари давлатлар учун Лондондаги MTS йирик инвесторларга чиқишининг асосий каналларидан бири хисобланади. Европанинг суверен эмитентларидан ташқари ушбу платформадан Истроинлар давлат облигациялари бирламчи савдоси ҳам чиқиб кетади.

Бундан ташқари, MTS еврохудуднинг облигациялари иккиламчи савдосини ҳам Лондондан Италияга кўчириш ниятида. Айни пайтда MTShing Англиядаги BondVision бўлинмаси ўз фаолиятини давом этитиради.

Нашрида ёзилишича, MTS Cash – ЕИ молия тизимининг энг мұхим таркибий қисмларидан бирига айланни улугурган эди. Аввалроқ Лондонда фаолият юритаётган Refinitiv суткасига ҳажми 300 миллиард АҚШ долларидан ортадиган валиотали амалиётларни Дублинда амалга ошира бошлашини мәълум қилганди. CME Groupга тегишили BrokerTec платформаси эса кунига 50 миллиард еврода тенг репо савдосини Амстердамга кўчирадиган бўлди.

Хитойнинг электрон маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган энг йирик компанияларидан бири Foxconn Technology Group рақобат синовларига бардош беролмай, 2019 йилдаги харажатларини 20 миллиард юан (2,9 миллиард АҚШ доллари)га қисқартириш ниятида.

FOXCONN ЎЗ ХАРАЖАТЛАРИНИ
2,9 МИЛЛИАРД АҚШ ДОЛЛАРИГА
ҚИСҚАРТИРАДИ

Компаниянинг iPhone йигадиган бўлинмасининг ўзи 2019 йилдаги харажатини 6 миллиард юанга қисқартиши кутилмоқда. Бундан ташқари, техник мутахассисликка эга бўлмаган ходимларнинг 10 фоизини ишдан бўшатиш назарда тутилган.

Шу пайтгача Foxconn ўз менежерларини 150 минг АҚШ долларигача бўлган миқдорда йиллик рафтаглантириб борган. Эндиликда компания бу масалани ҳам қайта кўриб чиқадиган бўлди. Шунингдек, Foxconn Industrial Internet Co. бўлинмасининг харажатини ҳам 3 миллиард юанга қисқартиришга мажбур бўлмоқда.

Сўнгги 12 ой мобайнида Foxconn томонидан қилинган харажат ҳажми 6,7 миллиард АҚШ долларига тенг бўлди.

Foxconn турли хил қурилмаларни йигадиган компания хисобланади. Хитой ва бошқа мамлакатлардаги заводларида iPhoneдан тошиб, ноутбук ҳамда Sony Corp. га тегишила PlayStation воситалари ҳам ишлаб чиқарилади.

Компания жаҳон бўйлаб кузатилаётган смартфонлар савдоси сусайишидан зарар кўроқда. Foxconn харажатларининг қисқариши Appleга нисбатан босимнинг кучайишига сабаб бўлиши мумкин. Ўтган ҳафта Американинг учта китъядаги компанияси билан ҳамкорлик ўринатидаган тўртта таъминотни талаб пасайганидан сўнг компанияга келиб тушадиган тушумга оид ба-шоратни камайтириди. Бу эса, ўз навбатида, технологик фирмаларга тегишила қимматли қофозларнинг нархини тушириб юборди.

ТЕХНОЛОГИК ТАРМОҚ
АКЦИЯЛАРИ АРЗОНЛАШИШДА
ДАВОМ ЭТМОҚДА

FAANG — Facebook, Amazon, Apple, Netflix ва Google Alphabet компанияларининг қимматли қофозлари нархи сўнгги 6 ҳафта давомида бир маромад тушиб кетди. Бунинг сабаби сифатида компаниялар томонидан даромадлар тўғрисидаги ҳафсалани пир қиладиган ҳисботлар ва турлича башоратлар қайд этилмоқда.

Технологик тармоқнинг энг йирик бешта иштирокчилари умумий ҳисобда деярли 1 триллион АҚШ долларини йўкотди. Бу эса 52 ҳафтадан бўён эгаллаб келинаётган рейтингдан пастга тушиш демакдир.

Xususan, Facebook савдо яқунлари бўйича энг катта зарар кўрган компаниялардан бири бўлди. Боиси ўтган йили 2016 йилдаги сайлов давомида хорижлик фойдаланувчиларнинг онгу шуурига икимтой тармоқ таъсир ўтказгандиги тўғрисидаги миш-мишлар кенг тарқалган. Amazon акцияларининг нархи эса ўтган йили 25 октябрда компания томонидан IV чорак учун тайёрланган ба-шоратлар таълимилар ва сармоядорларнинг ишончини оқламагани сабабли тушиб кетди.

АҚШ CVV-КОДНИ
ЎЗГАРТИРУВЧИ БАНК КАРТАСИНИ
СИНОВДАН ЎТКАЗМОҚДА

Американинг PNC Bank номли йирик банки динамикли CVV-коди мавжуд бўлган тўлов картасига тегишили лойиҳани амалга ошириш ишлари бошланганини ўзлонг қилди. Картанинг орқа томонида доимий равиша янгиланиб борувчи учта рақамдан иборат ҳафсизлик коди акс этириладиган кичик электрон дисплей ўрнатилади.

Маълумотларга кўра, бу каби инновацион карталар биринчилардан бўлиб PNC ғазначилик депар-

таментида фаолият олиб борувчи тижорат эгалари учун таклиф қилинади. Динамикли CVV-код мұжас-самлашган PNC Bank томонидан яратиладиган ушбу тўлуб воситалари 2019 йилнинг бошида ишлаб чиқарилади.

Айтib ўтиш лозимки, PNC банки Visa тўлов тизимида тегишили динамикли CVV2-кодли (dCVV2) карталарни муомалага чиқарган. Шунингдек, юкоридаги лойиҳани амалга ошириш давомида банк ҳафсизлик ва идентификациялаш воситалари соҳасида етакчилик қилувчи Idemia компанияси ва Tsys процессинг платформаси билан ҳамкорлик қилмоқда.

Яңги меъёрий-хуқуқий хужжатларни тақдим өтәмиз

Техник чигит эндилиқда мулкчилек шаклидан қатыи назар, пахта чигитини қайта ишлеш бүйича ишлаб чиқарыш күвватига ва тегиши сертификатларга эга бўлган маҳаллий корхоналарга ҳам сотилиши мумкин.

Энди Ўзбекистонда ишлаб чиқариладиган ўсимлик ёғи учун акциз солиғи ундирилмайди

Ўзбекистон Республикаси Президентининг айрим қарорларига ўзгаришилар кутиши тўғрисидаги Президент қарори қабул қилинди.

Кутилилган ўзгаришиларга кўра, Ўзбекистонда ишлаб чиқариладиган ўсимлик ёғи (пахта ёғи) учун акциз солиғи ундирилмайди.

Шунингдек, техник чигит эндилиқда мулкчилек шаклидан қатыи назар, пахта чигитини қайта ишлеш бўйича ишлаб чиқарыш күвватига ва тегиши сертифи-

катларга эга бўлган маҳаллий корхоналарга ҳам сотилиши мумкин. Илгариги тартиби асосан техник чигит фақат "Ўзпахтаёт" АЖнинг ёғ-мой корхоналарига ва 23 та ҳудуди бошқа корхоналарга сотилилар эди.

Бундан ташқари, эндилиқда пахта чигити шелухаси ва шроти биржа савдоларида эркин сотилиди. Муқаддам бундай товарлар биржа устамалари ва ҳажмларни тақсимлаш тартиби сақланган ҳолда сотилиган.

Мева-сабзавот маҳсулотларини кутиши корхоналари ташкил қилинади

Республикада 2019–2020 йилларда мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлеш ҳажмларини кўпайтиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги Хукумат қарори қабул қилинди.

Қарорга мувофиқ:

2019–2020 йилларда мева-сабзавот маҳсулотларини кутиши бўйича амалга ошириладиган лойиҳалар мақсадли кўрсаткичлари;

2019 йилда мева-сабзавот маҳсулотларини кутиши корхоналарини ташкил қилишнинг манзилли дастури тасдиқланди.

Қарор билан тасдиқланган Дастур до-

ирасида умумий қиймати 818 млн. 367 минг доллар миқдоридаги жами 28 та лойиҳанинг амалга оширилиши назарда тутилган. Бу орқали эса 156 янги иш ўрни яратилади.

Шунингдек, мева-сабзавот маҳсулотларини кутиши бўйича 2020 йилда жами 157 та туманда 77 та лойиҳанинг амалга оширилиши режалаштирилган.

Инвестиция ва бошқарув компанияларини ташкил қилиш амалиёти кенгайтирилади

Тадбиркорлик ва инновациялар соҳасидаги лойиҳаларни молиялаштириш механизmlарини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги Президент Фармони қабул қилинди.

Фармонга мувофиқ, инвесторлар, айниқса, хорижий инвесторларнинг инвестиция ҳиссаларини тезкор ва самарали жалб этиши мақсадида инвестиция ва бошқарув компанияларини ташкил қилиш амалиёти кенгайтирилади.

Фармонда белгиланганнидек:

- инвестиция компанияси бошқарув компанияси томонидан кейинчалик инновация ва бошқа истиқболли лойиҳаларга кутиши учун малакали инвесторларнинг жалб этилган маблағларини шакллантириш ва жамлаш билан бояглиқ фаолиятни амалга ошириучи тижорат ташкилоти ҳисобланади;
- бошқарув компанияси инвестиция компаниясининг инвестиция ҳиссанасини улар ўтасида тузилган шартномага мувофиқ бошқарадиган тижорат ташкилоти ҳисобланади;
- венчур фонди жамланган пул маблағларини фақатгина юқори хавфли венчур лойиҳаларига инвестиция қилиш учун мўлжалланган, бошқарув компанияси бошқарувдаги инвестиция компанияси ҳисобланади;
- миллий валютада ва ёки Марказий банкнинг ҳисса кирилтган кундаги курс

си бўйича хорижий валютада 500 миллион сўмдан кам бўлмаган миқдордаги инвестиция киригтан юридик ва жисмоний шахслар, шу жумладан, хорижий шахслар малакали инвесторлар ҳисобланади.

Бошқарув ва инвестиция компаниялари, агар қонун ҳужжатларida бошқа ҳолат назарда тутилган бўлмаса, ҳар қандай ташкилий-хуқуқий шаклда тузилиши мумкин.

Фармон билан қўйидагилар белгиланди:

- инвестиция ва бошқарув компанияларини фаолияти лицензияланмайди;
- бошқарув компанияси ўзининг таъсис ҳужжати ва қонун ҳужжатлари билан белгиланган тарқибда ва тартибда ички аудит хизматини ташкил этишига мажбур;

- инвестиция компаниялари, бошқарув компаниялари ва малакали инвесторлар ўтрасидаги муносабатлар факатгина шартлари улар томонидан мустақил равишда белгиланиши, шу жумладан, биргаликдаги фаолият жараёнда пайдо бўладиган низоларни хал қилиш шакли ва усусларини танлаш эркин бўлган шартнома асосида тартиба солинади;
- инвестиция компаниялари заёмлар, шу жумладан, гаров таъминоти билан ёки гаров таъминотисиз фоизсиз заёмлар берниш ҳуқуқига эга;
- инвестиция компанияси ҳар йили ташки аудит ўтказилишини ташкил этишига мажбур;

- инвестиция ва бошқарув компанияларининг фаолиятини мониторинг қилиш қимматли қоғозлар бозорини тартиби соилиш бўйича давлат органи томонидан амалга оширилади;

2022 йил 1 январгача ташкил этилган ҳамда ўз фаолиятини амалга ошираётган инвестиция ва бошқарув компаниялари ўз фаолиятларини белгиланган тартибда давом эттиришлари мумкин.

Кредиторларнинг ҳуқуқий ҳимоясини кучайтириш ва тадбиркорлик фаолиятини молиялаштириш механизмларини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги Президент қарори қабул қилинди.

Кредиторларнинг ҳимояси кучайтирилади

Қарорга мувофиқ, 2019 йил 1 январдан:

- гаров билан таъминланмаган кредиторлар талабларини гаровга кўйилган мол-мулк кийматидан қондириш қарздор ўз мажбуриятларини бажармаган ёки лозим даражада бажармаган ҳолларда гаров реестрига қарздорнинг мол-мулкига бўлган ҳуқуқлари тўғрисида ёзув кирилган санага кўра календарь кетма-кетлигига амалга оширилади. Бунда, ушбу тартиб қарздорнинг ҳисобварагидаги пул маблағлари унга кўйилган барча талаблари қондириш учун етарли бўлмаган тақдирда, пул маблагларини ҳисобдан чиқариш навбатига татбиқ этилади;
- гаров реестрига қарздорнинг мол-мулкига бўлган ҳуқуқлари тўғрисида ёзув киригтан кредитор-гаровга олувчилик ўз талабларини қондиришда гаров реестрига тегиши ёзувни киришмаган кредитор-гаровга олувчиликарга нисбатан устувор ҳуқуқка эга бўладилар;
- мол-мулкни харид қилишини уни таъминот сифатида кўйиш эвазига молиялаштирган кредитор гаров реестрига тегиши ёзувни киригтан тақдирда, ушбу мол-мулк ҳисобидан ўз талабларини қондиришда устувор ҳуқуқка эга бўлади;
- навбатдаги гаровга кўйишга ёзма битим мавжуд бўлган тақдирда, гаров предмети ёки кредиторнинг мажбуриятлари бажарилишини таъминлаш предмети сифатида кўйилган кўчар мол-мулкка гаров учун белгиланган ундирирув қаратиш тартиби тадбик этилади;
- таъминлаш предмети сифатида кўйилган мол-мулкка гаров учун белгиланган ундирирув қаратишга суд бўйрги институт татбиқ этилади.

ТАРАҚҚИЁТ ОДИМЛАРИ

Оилавий меҳмон уйлари – даромад манбаи

Бугунги кунда барча тизимларда кадрлар мақасини ошириши жиддий эътибор қаратилиб, кадрлар учун турли ўкув семинарлари ташкил этилмоқда.

“Ўзагросуғурта” АЖда ўкув семинари ташкил этилди

Яқинда “Ўзагросуғурта” АЖда ушбу ташкилот Ахбортот-таҳлил бўлименинг иш фаолиятини таомиллашириш тўғрисида ўкув семинари бўлиб ўтди.

Семинарда Бошқарув раисининг ўринбосари А.Юсупов сўз олиб, Жамийтнинг иш фаолиятини янада таомиллашириш йўналишида олиб бориладиган мухим вазифалар ҳақида тўхтади. Семинар давомида қатнашчиларга Молия департаменти ходимлари ахбортот-таҳлил бўлимининг иш фаолиятини таомиллашириш чоратадбирлари, филиал фаолиятини иқтисодий таҳлил килиш, 2019 йилнинг бизнес-режа кўрсатчиликларни ишлаб чиқиш тўғрисида маълумотлар, тушунтиришлар берилди.

Шунингдек, ўкув-семинар давомида иштирокчилар тизимда юз берадиган ўзгаришлардан боҳабар бўлишиб, янги хуқуқи хужжатлар билан ҳам танишдилар.

Ўкув семинари якунида мавзуга оид якунин тест синовлари бўлиб ўтди.

[finance.uz](#)

Мамлакатимиз туризм соҳасида улкан салоҳиятга эга бўла туриб, узоқ ийлар давомида бу имкониятдан тўлиқ ва самарали фойдаланилмай келди. Туризм ривожи учун кулай иқтисодий ва ташкилий-ҳуқуқий шарт-шароитлар яратилмади. Аммо Президентимизнинг 2016 йил 2 декабрдаги “Ўзбекистон Республикасининг туризм соҳасини жадал ривожлантиришини таъминлаш чоратадбирлари тўғрисида”ги фармонига мувофиқ, сайёхлик мамлакатимиз иқтисодиётининг стратегик тармоғи сифатида белгиланиб, мазкур йўналишида қатор исплоҳотлар бўй кўрсата бошлади.

Янги хизмат ва савдолар ташкил этиш орқали валюта тушумини кўпайтириш масаласига алоҳида эътибор қаратилиб, республикамиз бўйлаб оилавий меҳмон уйлари ташкил этиш мақсадида 2018 йил 7 августанда Вазирлар Маҳкамасининг “Оилавий меҳмон уйлари фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”га қарори қабул қилинди.

Уй эгасининг оила аъзолари билан бирга яшаш тамоили бўйича бир вақтнинг ўзида 10 нафаргача ташриф буюрувчига яшаш ва оқватланиш бўйича хизматлар кўрсатувчи хусусий уй-жой бўлмиш оилавий меҳмон уйлари юртимиз ахолисининг тадбиркорлик фаолияти билан шугулланишлари учун яна бир имкон бўлди. Эндилика тадбиркорлар мазкур йўналишдаги уйларни ташкил этиш учун тижорат банкларидан энг кам иш ҳақининг 300 баробаригача миқдорда, беш йил муддатга, шу жумладан, 2 йиллик имтиёзли

давр билан кредитлар олишлари мумкин. Бунинг учун оилавий меҳмон уйлари Туризмни ривожлантириш давлат кўмитаси томонидан юритиладиган ягона реестрга кирган бўлса етарли.

Бугунги кунда Бухоро, Самарқанд, Хоразм, Тошкент вилоятлари ҳамда Тошкент шаҳрида ана шундай меҳмон уйлари кўпайиб бормоқда. Уларнинг ташкил этилишида тижорат банкларининг молиявий кўмаги ҳам мухим роль ўйнаётган.

Жорий йилда Хоразм вилояти Туризмни ривожлантириш департаменти томонидан ҳам вилоятда оилавий меҳмон уйларни ташкил этиш бўйича 21 та лойиҳанинг манзилли рўйхати ишлаб чиқилиди. Ушбу меҳмон уйларининг очилиши натижасида вилоятда кўшимча 204 та меҳмон ўринлари яратилиши кўзда тутилмоқда.

– Жорий йилнинг сентябрь-ноябрь ойларида 48 ўринли 5 та оилавий

меҳмон уйлари ташкил этиш лойиҳаси амалга оширилиб, ягона реестрга киритилди, – дейди Хоразм вилояти Туризмни ривожлантириш департаменти туризм фаолиятини лицензиялаш бўлими боз мутахассиси Сироҳиддин Саъдуллаев. – Шундан Урганҷ шаҳридан 1 та “Нептун макс” оилавий корхонаси (ОК) томонидан 10 ўринли, Хива шаҳридан 4 та – “Хива боғча дарвоза” ОК томонидан 10 ўринли, “Хива Азим ота” ОК томонидан 8 ўринли, “Абдулла Шарофат” ОК томонидан 10 ўринли, “Мустафа Кардорбек” ОК томонидан 10 ўринли оилавий меҳмон уйлари фаолияти тўлиқ йўлга кўйилди.

– Оилавий меҳмон уйини очишнинг ўзига яраша талаблари ва масъулияти бор экан, – дейди “Абдулла Шарофат” ОК раҳбари Дилдора Ахмедова. – Аввало, меҳмонга қулий муҳих яратиш, санитария ва гигиена қоидаларига, овқатланиш рационига алоҳида эътибор қаратиш, хизмат кўрсатиш юқори дараҷада булиши, сайёхлар хавфсизлигини таъминлаш ҳам зиммамизга юқлатилган мухим вазифалардан бириди. Шундан келиб чиқиб, айни пайтда меҳмонларга самарали хизмат кўрсатиш ўзбекона урф-одат ва анъаналаримиз билан уларни яқиндан таништирипмиз.

Ҳозирда Хоразм вилоят Туризмни ривожлантириш департаменти масъул ҳодимлари оилавий меҳмон уйларни ташкил этиш истагини билдирган ва янгидан жалб этилаётган лойиҳа ташаббускорларига хужжатларни тўллаш тартиби, тижорат банклари томонидан ажратиладиган кредит маблағлари, оилавий меҳмон уйларни ташкил этиш бўйича ҳукуматимиз томонидан бериладиган имтиёз ва преференциялар, “Е-мехмон” дастурига уланиши, ўйни керакли хижозлар билан таъминлаш, реклама ва маркетинг ишларини йўлга кўйиш, ходимлар малақасини ошириш юзасидан зарур тавсия ва амалий ёрдамларини таништирипмиз.

Г. МАЛИКОВА

Бўсағада турган саноат зоналари

Кичик саноат зоналари тез ўзгарувчан бозор талабларини биринчилардан бўлиб ўзлаштириш, истеъмолчиға зарур товар ва хизматларни тақлиф этиш, таваккалчиларни осон бошқариш, турли қалтисликлардан омон қолиш каби имкониятларга эгалиги билан ўзига хос майдондир.

Бугун юртимиз худудларида бўш турган ёки фойдаланилмаётган бино-иншотлар негизида давлат ва хусусий сектор шерикчилиги асосида кичин саноат зоналари ташкил этилмоқда. Бу эса иқтисодиётнинг рақобатбардошлигини таъминлаш, экспорт салоҳиятини ошириш ва кўллаб янги иш ўринлари яратishiда кўл келмоқда. Шу сабабли Республикининг ҳар бир худудида саноат зоналари сонини ошириши алоҳида эътибор қаратимоқда.

Жумладан, Президентимизнинг жорий йил 29 марта даги “Қашқадарё вилоятида кичик саноат зоналарини ташкил этиш чоратадбирлари тўғрисида”га қарорига асоссан, Қашқадарё вилоятининг 7 шаҳар ва туманинда 10 та кичик саноат зонаси (КСЗ) ташкил этилаётir. Айни пайтда мазкур КСЗлар-

да бунёдкорлик ишлари бошланган бўлиб, шу кунга қадар маҳаллий бюджет хисобидан 1,7 млрд. сўмлик трансформаторлар КСЗлар худудига ўрнатилди. Йил охирига қадар эса мазкур тузимларнинг йўл, газ, электр ва сув таъминоти тизимлари ҳам тўлиқ ишга тушади.

КСЗ лойиҳалари жами 255,1 млрд. сўмдан ортиқ инвестиция маблағлари киритилиши, шундан 103 млрд. сўм ташаббускорларнинг ўз маблағи ва 152,1 млрд. сўм банк кредитлари ажратилиши белгиланган. Мазкур маблағларнинг ўзлаштирилиши эвазига икки ярим минга яқин иш ўринлари яратилиб, вилоят бюджетига йилига 80 млрд. сўм қўшимча даромад тушуриш имкони туғилади.

– Саноат зоналаридаги асосий лойиҳалар нефтькимё, мебель,

қоғоз, курилиш материаллари, ҷармий ёзувчи, ҷармий маҳсулотлари, – дейди Қашқадарё вилояти ҳоқимлиги ахборот хизмати раҳбари Бекзод Маматкулов. – Улар томонидан йилига 25 млн. АКШ долларлилар махсулот ишлаб чиқариш кўзда тутилмоқда. Шундан 4,8 млн. АКШ долларини экспортбоп, 14,7 млн. АКШ долларини 14 турдаги импорт ўринини босувчи – кузатув камера ва жиззозлари, пойабзал, занглашга қарши кимёвий моддалар, стекловод, сувиенирлар, союн, порошок, гель ва шу каби бошқа маҳсулотлар ташкил этиди.

Чирокчи туманидаги “Пахта тозалаш заводи” КСЗ худудида жойлашган “Рекорд Текс” МЧЖнинг трикотаж маҳсулотларини ишлаб чиқариш лойиҳаси ҳам энг самарали корхоналардан бўлиши кўзда тутилмоқда. Унинг умумий қиймати 57,2 млрд. сўм бўлиб, шундан 33,2 млрд. сўми ўз маблағи, 24,0 млрд. сўми эса банк кредит маблағлари хисобидан молиялаштирилади. Корхона 2019 йилнинг якунида тўлиқ ишга тушурилиши резжалаштирилган. Унинг иш бошлаши

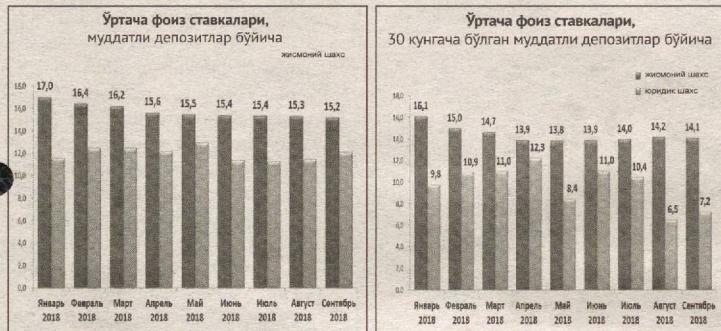
900 нафар ҳодимни янги иш ўрни билан таъминлаш билан бирга, бир йилда 131,2 млрд. сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга имкон беради. Тайёр маҳсулотларнинг 75 фозизи экспортга мўлжалланадиган эса чиндан ушбу лойиҳанинг қиммали эканини исботлайди. Ҳозирги кунда бу ерда курилиш-монтаж ишлари олиб борилмоқда.

Шунингдек, шу тумандаги “Айротом” дон қабули кишини КСЗдаги “Маргинус Уз” МЧЖнинг марганецни қайта ишлаш, Муборак тумани КСЗдаги “Global Rim Reagent” МЧЖнинг занглашга карши кимёвий модда ишлаб чиқариш, Карши шаҳри КСЗдаги “Premium capital group” МЧЖнинг оёқ кийим ва таглиги ишлаб чиқариш (Беларусия давлатининг 400 минг АКШ доллари миқдоридаги тўридан-тўрги хорижий инвестицияси асосида) лойиҳалари истиқболли деб топилиб, келгусида мазкур корхоналардан улкан натижалар куттилмоқда.

Дарҳақиқат, агар вилоятдаги ушбу саноат корхоналари кутилганидек мувафақиятли иш бошласа, аминизми, Қашқадарё вилояти ишлаб чиқаришнинг ривожланган марказига айланади.

М. ПУЛАТОВА

СТАТИСТИКА

Миллий валютадаги депозитлар бўйича банк фоиз ставкалари
(хисобланган ўртача йиллик фоиз ставкалари)

Миллий ва хорижий валютадаги депозитларнинг ҳажм кўрсаткичи

2018 йил 1 ноябрь ҳолатига кўра, миллий ва хорижий валютали депозитларнинг умумий ҳажми 61,13 трлн. сўм эквивалентини ташкил этиб, йил боши билан қиёслагандаги 14%га, яъни 7,4 трлн. сўмга ўсади. Миллий валютали депозитлар 34,62 трлн. сўмни ташкил этиб, йил бошига нисбатан 6,54 трлн. сўмга ошиди. Хорижий валютали депозитлар эса йил бошига таққослагандаги сезиларни даражада, яъни 811 млрд. сўм эквивалентидаги ошиди.

Хорижий валютали депозитлар

бўйича банк фоиз ставкалари

(хисобланган ўртача йиллик фоиз ставкалари)

Депозит муддати ва турни	Янв.	Фев.	Март	Апр.	Май	Июнь	Июль	Авг.	Сен.
Уртача фоиз ставкалари, 1 йилгача бўлган барча муддатли депозитлар бўйича	4,1	4,5	3,5	3,6	3,5	3,4	3,3	3,0	4,0
Уртача фоиз ставкалари, 1 йилдан юкори бўлган барча муддатли депозитлар бўйича	5,9	5,7	3,7	3,9	4,0	3,9	4,7	5,0	4,7
жисмоний шахсларнинг барча муддатли депозитлари бўйича ўртача фоиз ставкалари	4,6	4,5	4,5	3,8	3,7	3,6	4,0	4,2	4,3
- 30 кунгача	2,1	1,7	2,7	2,2	1,7	2,2	2,4	2,3	2,8
- 31 кундан 90 кунгача	4,5	4,5	4,1	3,4	3,5	3,2	3,3	3,3	3,4
- 91 кундан 180 кунгача	4,6	4,5	4,6	3,9	3,7	3,7	4,3	4,2	4,1
- 181 кундан 365 кунгача	4,4	4,5	4,5	4,3	4,2	4,0	4,4	4,3	4,5
- бир йилдан юкори юридик шахсларнинг барча муддатли депозитлари бўйича ўртача фоиз ставкалари	6,5	6,9	5,9	4,4	4,1	4,1	4,7	5,0	4,8
- 30 кунгача	1,6	2,0	2,3	3,7	3,7	3,4	3,6	2,5	4,0
- 31 кундан 90 кунгача	1,5	1,5				2,5		4,5	1,5
- 91 кундан 180 кунгача	1,5			0,8	0,5		1,5	1,5	3,6
- 181 кундан 365 кунгача	1,9		1,6	3,5	3,4	2,5		4,5	3,5
- бир йилдан юкори юридик шахсларнинг барча муддатли депозитлари бўйича ўртача фоиз ставкалари	1,5	2,1	2,8	3,7	3,7	3,5	4,8	4,5	4,4

“Тошкент” РФБда савдо якунлари

2018 йилнинг 19-23 ноябрь кунлари “Тошкент” Республика фонд биржаси “Stock Market” акция бозори савдоларида 26 та акциядорлик жамиятнинг қимматли қоғозлари билан 298 та битим қайд қилиниб, 13,4 млн. дона акция 13,1 млрд. сўмга сотилди. Бундан ташкири, ўтган ҳафта облигациялар бозори – “Bond Market”да АТБ “Капиталбанк” облигациялари билан 230 млн. сўмлик бир дона битим амалга оширилди. Бу жаҳода “Тошкент” РФБ расмий сайти хабар қилмоқда.

Тахлиллар жами савдо айланмасининг 77,2 фоизи (10,3 млрд. сўм) тижорат банкларининг қимматли қоғозлари билан амалга оширилган битимлардан иборат бўлганини кўрсатди. Ушбу натижага XATB “Ravnaq-bank” акциялари билан бўлган савдо ҳажмининг юкорилиги сабаб бўлди. Ўтган ҳафта умумий савдо айланмасининг 67,2 фоизини айнан шу банк қимматли қоғозлари билан тузилган битимлар ташкил этди.

Битимлар сони бўйича етакчиликни ўтган ҳафтада “Andijon tajriba-sinov zavodi” АЖ эгаллаган ҳолда, унинг 16 022 дона акцияси билан 119,2 млн. сўмлик 68 та битим амалга оширилди. Кейинги лардан, “Qizilqumset” АЖ қимматли қоғозлари билан 2,6 млрд. сўмлик 60 та битим, “Kvarts” АЖ қимматли қоғозлари билан эса 116,3 млн. сўмлик 60 та битим қайд этилди.

Қимматли қоғозлар билан ўртача кунлик савдо айланмаси ҳисобот даврида 2,6 млрд. сўмни, ўртача битим киймати эса 44,4 млн. сўмни ташкил этди. Шу билан бирга, ушбу даврда сотилган бир дона акциянинг ўртача нарх

кўрсаткичи 990,7 сўмдан иборат бўлди.

Энг фаол савдо сессияси чорсанба куни бўлиб ўтиб, 16 та эмитентнинг қимматли қоғозлари билан 124 та битим имзоланди.

Ўтган ҳафтада инвесторлар тоифасига кўра биржа савдоларида юридик шахслар фоалити кузатилиб, тузилган умумий битимлар ҳажмининг – 61,9 фоизи (8,2 млрд. сўм), битимлар сонининг эса – 27,4 фоизи (82 та битим) айнан улар хиссасига тўғри келди.

Шунингдек, ўтган ҳафтада фонд биржаси республиканизмнинг 7 та худудида жойлашган листинг компаниялари қимматли қоғозлари билан савдо битимлари имзоланди. Биржа битимларининг ёзгари ҳажми Тошкент шахри (69,8 фоиз), Навоий вилояти (20,1 фоиз) ва Фаргона вилоятидаги (7,0 фоиз) акциядорлик жамиятлари ҳисобига тўғри келди.

Фонд биржасида йил бошидан бўён 584,6 млрд. сўмлик 9 332 та савдо битими қайд қилинди. Ушбу даврда биржа савдоларида 115 та акциядорлик жамиятнинг 8,5 млрд. дона акция ва корпоратив облигациялари сотилган.

